

Latwēeſch u Awīſes.

Nr. 16. Zettortdeena 21mā April 1849.

No Birſchumuischās.

Wehl wezzais fneegs ne bija pagallam no-kussis — un lauki un plawas wehl stahweja ar leddu un uhdeni apklahti — tad mums at-nahze jauns fneegs, un wifs isskattahs ka dſilla seema. Nedſ ar ratteem, nei ar kammanahm warr braukt. Nabbagi zekta putni zeefsh baddu un jebſchu Deewis isgahjuſchā ruddeni arri bar-tibas fwehtibu bija dewis, tatschu jaw truhkumu manna pee lohpu barribas. Lai 6tā April leddus Daugavā pee Sallasmuischās isgahjis irr, pee Zehkabstatteſ wehl stahw. Lai Deewis mums dohd drihs filtas pawaffaras deenas! — Pehtn ap ſcho laiku jaw bijam fawus laukus un dahrſus apklohpuschi, un daschu fehlu feh-juschi.

* * *

Weens jauns ſkunſtes mahlders, ar wahrdu Herman Buſchmann no Baltasmuischās (Baltensee), muhsu baſnizai dahwinajis irr weenu fwehtu altara bildi, 6 pehdu augſtumā un 4 pehdu plattumā — kur warr redſeht Jesu Getſemanēs dahrſā, ka wiſch no Deewa luhs: Mans tehwis, lai ſchis bikkteris no man-nim eet, tomehr ne ka es, bet ka tu gribbi — un weenu engeli, kas winnu eestiproja. Piemā leeldeena ſchi bilde tappe draudſes preekſchā at-elahta, winnai par leelu preeku. Ar leelu pa-teižibu mehs effam ſcho dahnwanu pretti nehmufchi. Lai Deewis tam jaunam mahlderam palihds, ka wiſch warr dabbuht wehl zittur tahdu ſkunſtes darbu ſtrahdaht.

T. F. Lundberg,
Sehlpils prahwets un Birſchumuischās mahzitajs.

No Zirawas.

Es Juhs fweizinu ar miheſtibas fweizina-schanu, fawus pasihtamus un draugus un wiſſus mihtus ariſchu laſſitajus. Gan leels laiks aigahjis, ka Jums ne eſmu rakſtijis, tomehr ar preeku un labbu prahtu Juhs garra apmeklejis, Jums wiſſu labbu un Deewa ſcheh-laſtibu wehlejis. Es wehl tas pats wezs Oſer-wes ſtohlmeiſters, ne ſpihdigs un ſkannigs, bet uſtizzigs un ruhpigs ſawā darbā, Jums kahdu wahrdinu eegriddobhs rakſtih no fawas dſih-woschanas. — Ihpafchi Juhs peeminnu, fa-wus ammata brahtus: Dundagā, Lubb-Eſere, Rindē, Balgalē, Meldere un pagasta ſtrih-weri Kabille, un wiſſus mihtus pasihtamus Kurfemmē. — Es ſcho ſeemu ar ta Kunga pa-ligu 50 ſtohlas un 44 pahtaru behrnus mah-ziju. Pehtdeji puhpulu fwehtdeenu tappe baſnizā lihds ar Dunalkes un Wehrgallu jaunekleem pahrklauschinati, eefwehtiti un pirmreis pee Je-fus fwehta meelaſta peenemti. Al, daschu geuh-tibu redſeju, bet arri dauds preeka un ſirds-lihg-smibas ſchehligs Deewis man wehleja peedſi-woht. Daudſreis ar azzim faſlimmu un brihſcham behrni faſirge. Gohds Deewam! wiſſs irr pahrzeests; wiſſs irr pahrgahjis, ahtri pahrgahjis. Kluffu stahw ta ſeema, tee bijuschi laiki aſſ mannim un es ſlaweju to ſchehlaſtibu, kas man lihdſejusi.

Muhs wezs gohdahts mahzitajs wehl gan ſtiprs un tikkuschi gahda par ſawu ammatu; taggad 77 gaddus wezs un 28tā August deena buhs 50 gaddus ſchihs draudſes dwehſelu gans. Jaw gan brihſcham runna, ka fwehts walkars ne buhſchoht taħlu, bet preezigs, ka baſnizā un ſtohlā wiſſu labbi eet, un atraiknehm um bah-riaem palihds ziķ un kur tiķ warr. Wiſch

man un manneem behrneem irr ka ihsts tehw̄s un itt laimigs, kad man preeks un labbums noteek. — Mehs arri preefsch 2 gaddeem bihbeles beedribu eezeblam un muhsu zeenigs kungs irr schihs beedribas preefschneeks. Jaw esfam kahdas 100 Latweeschu un 10 Wahzu bihbeles un 56 Wahzu jaunas testamentes draudse islaibuschi. Oseesmu un spreddiku un zittas dertigas grahmatas laudis bes mittefchanas pehrl. Es ar firfnigu preeku flaveju Selgawas bihbeles beedribas direktori von Paucker, zeenigu Muellera fungu Rihga un muhsu mihtu Steffenhagena fungu, kas man palihds un laipnigi grahmatas pefsuhta. Es arri dauds saldatu grahmatas un naudu, gan ar pasti, gan zaur Muellera un Steffenhagena fungu paligu, us wissahm pufsch muhsu leelä Kreewu walsti esmu apgahdajis. No Waffila un Nauma, kas tahtu eeksch Kreewu semmes dsihwo, ik pahrmehnescheem grahmatas dabonu. Waffilis irr apprezzeejs no Oeffas pilata weenu isskohletu fehrdeena namma audselki, un jaw 2 meitinas sawâ laulibâ no Deewa schehlastibas reds. Winsch irr nowadda preefschneeks un stohlmeisters, un tohp no fa- weem kungeem un laudim mihlehts. Naums irr pee leelmahtes par sekretari un pawissam pasemmigs un laipnigs prett katri zilwelü. Patte leelmahte man ne fenn rakstija un apleezinaja, ka ar abbeem deenereem itt ar meeru effoti, un ka Naums pawissam mihtsch jauneklis, sawu gruhtu darbu ar ustizzibû padarroht. Ans Rennekis Amerikâ Nei-Jorkes walsti par basnizkungu mahzahs, un taps dribs sawâ jaunâ ammatâ eewests. Tam irr krestigs un deewabihjigs prahts. Labfirdigi kungi no Kursemmes un Rihgas par winau gahda, lihds pats sahks sawu maiisi pelniht. Mans wezzakais dehls Kahrlis, 15ta gaddâ, irr man leels paligs stohlâ un basnizâ pee wissa darba. Winsch ar preeku ehrgelles, klaveeres un piholes spehle, jaukas bilden un pulkes taisa un wissu leegi eenemmahs un mahzahs. Ta esmu laimigs sawâ dsihwofchanâ, un flaveju Deewu, kas man schehligi palihds. Tapchu schinni

mehnesi 40 gaddus wezs un zerreju to deenas widdus kahrstumu dribs pahrzeetis buht. Ja, es esmu laimigs zilweks. Manni zeenigi fungi manni gohdâ isturr un par mannim laipnigi gahda; wezs audsetajs un tehw̄s Wolters un wissa draudse manni mihle. Deewu man usturr mannu feewinu un manus behrniaus. Mehs kohschi eeksch weenprahibas fadsihwojam un effam itt ka debbefis wirfs semmes.

Juhs mihtais draugs E. Dinsbergi manni pehngadda awises sawâ gohda rihmè isslawejuschi. Valdees Tums ustizzigs ammata bedri! par Juhs gohdu; lai tas debbesu kungs Juhs gohda un peeminn sawâ debbesu walstibâ. Juhs 100 krestigus stahstius pee mums labprahrt lassa; jaw esmu kahdus 15 pahrdewis. Juhs sudsetees, ka daudseem no Latweeschu stohlmeistereem leela lepniba effoti. Es falku: Winneem truhkst tas ihstaïs gohds, ta gudriba, kas nahk no deewabihjachanas. Tukscha mahrpa us augschu zellahs. Lepniba irr meefas prahts. Ta garra auglis irr pasemmiba, laipniba, lehnprahrtiba, pazeeshana un leels spehks un gohds eeksch tizibas, mihlestibas un zerribas; meers, preeks un lihgsmiba eeksch Deewa.

Mu wehl eekam heidsu, kahdu wahrdinu no krahfchanas lahdehm runnaschu. Schis katrai semmei leelu labbumu nefs. Gan ta laiziga manta naw ta weeniga waijadsga leeta; bet bes winnas ne warram pahrtikt un sawus behrnus apkohpt un isaudseht. Gruht tam, kam bads irr jazeesch, un falla laikâ bes waijadsga apgehrba tik pat gruht. Tadeht tee gohdati kungi, kas pitmal us scho leetu dohmajuschi, un par to gahdajuschi, muhsu naudu glabbaht un wairoht nemt, mums leelu mihlestibu un labbu prahtu parahdijuschi. Slikti lihds schim nabbadfinaem ar naudu gahje. Mannos raddos weens eeprezzejahs. Ta tehw̄s, puhrmannis buhdams, ar gohdu un taupidams 800 rub. sakrahjis, weenam pilata kungam us augleem dewis. Naudas dewejs un nehmejs abbi mirruschi, un nu winau dehlt jaw 10 gaddus teesajahs; bet ko palihdshehs, nauda suddihhs!

Pehrnomirre muhsu pagastā wezs dahrneeks, kas 600 dahlderus us Aisputtē nammu, un 200 dahlderus pee muishu degga un 100 rub. pee weenas Kuldigas schihdenes pasaudeja. Preeksch kahdeem 25 gaddeem schē wezs buhmeisters nomirre, kas sawu un sawu raddu naudu, kahdus 300 dahlderus semmē glabbajis; bet raddi ne ko no semmes ne israkke. Wehrgallōs weenam faimneekam Wahzu dseadatajs ar sawu feewas mahti 100 rub. us weenu Grobinas nammu iskrahpe. Kad tas laiks atnahze, kur waijadseja naudu atdoht, tad ne atdewe wifs. Sainneeks suhdseja sawam zee-nigam kungam; tas leek nammu pahrdoh, bet nauda sudde, jo parradneeku deesgan preekschā raddahs. Tā wehl sinnu dauds notikkumus, ko schē ne gribbu peeminneht. No tahnahm leetahm gan katris sinnahs stahstikt, ka wezjōs laikōs nauda ahtri sudduse. Bet ar Leepajas krahshanas lahdi irr zittadi. Preeks irr dsirdeht, ka dauds, kas aissgahjuschi nohtes laikā, bes usfazzifchanas un kaweschanas sawas naudas auglus, un kas gribbejis arri naudu rikti dabbujis. Un zit dauds tuhkschī rubbulu tur ne stahw drohschi un nefs sawus auglus. Es sinnu weenu faimneeku no Zirawas, kas preeksch 24 gaddeem 50 rub. feewas puhra naudas Leepajā us augleem eedewis, un taggad, kad schō naudu isnemtu, 150 rub. dabbutu. Woi tas naw labbums un paligs nabaga arrajeem?! Zits fakka: Woi tad Leepajas krahshanas lahde kahdu reis ne isnihks? Ne isnihks wifs! Tee laiki nahks, kur katrā leelā pilfata scho labbumu eetaifhs, tā kā jaw Zelgawā darrijuschi, kā awisēs lassam. Deewōs lai aplaimo un svehti waldischanu un kungus, kas nabaga lautineem naudas drohschibū un auglus sagahda. Leepajas krahshanas lahdes eezechlejs, tas zeenahts konfuta kungs Friedrich Hagedorn, to jaw 24 gaddus ar preeku un leelu gudribu walda, un simtu simteem nabbad sineem gruh-tumu atweeglinajis. Deewōs lai palihds schim schehlsfirdigam Latweschu un arraju draugam jo tahtaki scho gruhtu ammatu kohpt. Gan

Latweschchi prohwe awisēs sawu pateizibu flaves dseefmās isteikt; bet kas tas prett Hagedorn a leelu mihlestibū? Deewōs lai winkam debbesis atmehro ar to mehru, kā tas mumis mehrojis irr.

Itt kā leels objols ar sava kopluma chnu Dauds nogurruschus sawles kahrstumā atspirdsina, Un istwirkuscheem strahneeleem ar wehsmu lehnu, Dīshves gruhatumu dseffe un atweeglina.

Kā straume no kalneem nahkoht, us katu pussi Sataisa un puscho tik jausi sawas paleijas; Tuukstoscheem seedus un kruhminus audse klussi, Scheit padserahs lohpinsch un putninsch un sivotin' no tahs.

Kā ohsols un straume mibli, tā patwehrumu Un paligu pasneids Friedrich Hagedorn truhkumā, Kas pee schi mibla irr noderwisch krahjumu, Aissleidsahs drohschi tur auglus nemt badda kahrstumā.

Juhs wissi, fidsbrabli, gan jaw simmet to weetu, Kur Leepajā ikatru deen' woltam durwiss juhs gaid, Kur naudu nessat, woi nemmat, lai eet kad eetu, Dris, ittin laipnigi, Hagedorn a kungs juhs noraid.

To awisēs paschi jaw lassijuschi effat, Ka krahshanas lahde mumis dahra leelu paligu; Lad sawu un gohdu no fids tilkuschi nessat, Schi labbuma zehlejam, tam nessat pateizibu.

A. Bergmann.

Teesas fluddinaschanas.

Israksis no Kuldigas Wirs-Pilskunga teesas ruiteem.

Eksch Ediktal- un Konkurs-leetahm par tahm atlakkuschahni mantahm tā nelaika Disch-Esseres un Grōses mahzikaja Eichwald.

Nospreests tamis 28ta Merz 1849.

Us pawehleschanu tās Keiseriskas Majeestiees scheit tohp simamu darrists schis

S pre ed u m s :

Par schibs teesas fluddinaschanu ta dallishanas-spreeduma (Locations-Urteil), kas no Kursemnes augstakas teesas Zelgawā irr spreests un scheit atsuhtihis,

eeksch mahzitaja Eichwald Konkurs-leetahm, tohp termins us 2tru Mei f. g. nolisits, un schis spreediums no teem kuratereem us teesas wissi wisseem teem, kam dalka pee tam irraid, irr sinnamu jodorra, un ka tas norizzis arri tai termina jaapeerahd. 3

(L. S.) No teesas pusses.

(Appaltschraksts tahs Kuldigas Wirs-Pils-funga teesas.)

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majestees, ta Patvaldineeka wissas Kreewu Walstic ic. ic. ic., tohp no Pobuschas pagasta teesas wissi tee, kam kahdas taifnas parradu prasschanas pee ta nelaika Pobuschas faimneeka Janua Petersohn buhtu, usazinati, libds 3fchu Mei f. g. pee schihs pagasta teesas woi paschi atnahkt un atsaultees, woi zaur teesahm apostiprinatus weetneekus atsubtiht, un skaidras leezlbas peenest par to, kas teem prasshiht peenahkaab; jo kad schis nosazzihts laiks buhs pahrgahjis, neweenu wairs ne klausib. Pobuscha, tai 22trå Merz 1849. 1

(L. S.) ††† A. Laukmann, pagasta wezz.
(Nr. 17.) Ruppel, pagasta teesas skrihweris.

* * *

Lihwes Behrses pagasta teesa sinnamu darra, ka preeksch kahda laika enkurite ar Sihrupu us zellu at- rasta. Kaut schis notilkums basnizā isfluddinahts, tak neweens naw atsauzees. Ja kas skaidri peerahda, ka tam schis peemimetais enkuris fuddis, tad tas to paschu warr tschetro neddelu laikā prett fluddinachanas atlidsinachanu dabbuh; wehlaki neweenu wairs ne klausib. Lihwes Behrses pagasta teesa, tai 11tå April 1849. 3

(L. S.) J. Birsneek, pagasta wezzakajs.
(Nr. 60.) R. Braun, teesas skrihweris.

* * *

Us Tulkumes aprinka teesas spreeschanu tohp zaur scho sinnamu dorrits, ka tai 27tå April f. g. preeksch pussesdeenas Bilkstesmuischā to mantu ta bijuscha Bilkstes Bardu-mahju nobmineeka, Kobrla Kehpul, nosaukts Zirgensohn, kas pastabw eeksch 14 gohwju lohpeem, 20 aitahm, 3 zuhkahm, sunderaba kabbatas-pulkstena, wissadahm dsihwes leetahm un drehbehym u. t. j. pr.

wairaksohlitajeemt pahrdohs. Bilkstes pagasta teesa, tai 7tå April 1849.

(L. S.) ††† Krisch Freimann, pag. wezz.
(Nr. 34.) G. Reichmann, pag. teesas skrih.

* * *

Krohna Amburgas pagasta teesa zaur scho sinnamu darra, ka scheitan tai 6tå un 7tå Mei f. g. to plawu Ruhnu Purrnu no schi gadda us 6 gaddeem eeksch dallahm woi wissi leelumā wairaksohlitajam us ar-renti isfohlis. Klahtakas sinnas par to plawu katrā deenā pee schihs pagasta teesas warr dabbuh, Amburgas pagasta teesa, tai 30tå Merz 1849. 1

(Nr. 298.) Gutmann, teesas wezzakajs.
Brunowksi, teesas skrihweris.

* * *

Edohles pilē pagasta teesa dorra sinnamu, ka tai 22trå April f. g. Edohles muischā sangu-, lobpu- un daschadu leetu uhtrupi turrehs. Edohle, tai 23fchå Merz 1849. 1

M. Nabting, peeshdetajs.
C. Woldemar, teesas skrihweris.

* * *

Wissas muischā un pagastu waldischanas teek zaur scho no Wahnas pagasta teesas luhtas, ja eeksch winnu nowaddrem atrastohs tas pee scha pagasta peederrigs puissi Fahnis Kristappa dehls Föß, kas bes pusses apkahrt staiga un zaur to no rekruehschu lohsechanas isbehgt mekle, tad gribbletu tahs zerenigas muischā un pagastu waldischanas to puissi ka arristantu schai pagasta teefai atsuhtiht. Wahna, tai 12tå April 1849. 3

(L. S.) Friedrich Friedrichsohu, pag. wezz.
(Nr. 39.) Fr. Th. Pieckert, teesas skrihweris.

* * *

No Grentschumuischās muischās-waldischanas pusses wissas muischās waldischanas un pagasta teesas teek luhtas, to pee Grentschumuischās peederrigu puissi Fritz Willmann, ja tas winnu nowaddā peemistu, us to peespeest, ka tas pats bes kaweschanas us Mengumuischās pagasta teesu aiseetu pee lohseis wil- schanas. 2